

Solør-Värmland Finnkulturförenings resa till Finland 2015

Gunnel Axelsson

Torsdag 16 juli

Vi startade vår resa från Torsby. Vår busschaufför heter Torbjörn Fransson och han plockade upp resenärer i Västra Ämtervik, Kristinehamn, Karlskoga, Örebro,

Västerås och Enköping. Vi avnjöt en trevlig middag på färjan med mycket god mat i goda vänners sällskap. Några höll på längre än andra.

Foto: Jan M.

Många hade mött upp i väldigt god tid. Från vänster Frode Sveen, Kari och Gerhard Rundberget.

Turen har startat med full buss. Foto: Jan M.

Första stoppet i Finland. Vägkrogen Köffi mittemellan Åbo och Vasa. Foto: Jan M.

Fredag 17 juli

Tidig morgon och frukost från kl 6 finsk tid. Färjan kom i land kl 07.30 i Åbo. Vi styrde kosan mot Vasa. Stannande och fikade på vägkrogen Köffi och fortsatte därefter till Vasa och hämtade upp Tord Eriksson. Vi tog en 2 timmars paus där. Det var härligt och soligt att strosa omkring i Vasa. Vi fortsatte sen till Nivala där vi skulle bo och fick en utmärkt middag. Många diskussioner ute i det härliga vädret.

Lördag 18 juli

Mottifestival i Sievi. Den traditionella mottigröten i Sievi gjordes på kornmjöl blandat med massor av smör. Tom Bekkemoen, Svein Sørli, Kenneth Norrgrann och Torbjörn Fransson deltog i VM i mottiätande. Det gällde att äta på en idealtid (hemlig), uppföra sig snyggt och njuta maten. Vår busschaufför Torbjörn, som representant för skogsfinska bygder i Sverige, blev silvermedaljör. Bra jobbat!

Mottifestivalen i Sievi drar mycket folk, och många köper Motti. Här var det i stort sett kö. Foto: Jan M.

Den östebottniska mottin är väldigt lik vår, men ätes utan annat tillbehör än smör.
Foto: Jan M.

Fotograf Terje Abusdal var i Sievi för att dokumentera skogsfinnen. Foto: Jan M.

Liv Bekkeli, Christina Malmén och jag hade hand om mottiförsäljningen. Det blev en succé. Många var nyfikna, kom och frågade och smakade. Vi sålde en smakbit för några euro och skänkte 195 euro till Lions club i Sievi. Det var vårt bidrag för att vi fick chansen att visa motti från Finnskogen.

De två mottikockarna i aktion. Folk strömmar till. Foto: Jan M.

Christina Malmén bakom grytorna. Foto: Jan M.

En hel del framför vår plats också. Många bussdeltagare ville också ha vår egen motti. Foto: Jan M.

Svein Sørli, Tom Bekkemoen och Torbjöm Fransson väntar på att VM ska starta. Med ryggen till: Seppo Remmes som tolkade för oss den här dagen. Foto: Jan M.

Christina Malmén, Gunnel Axelsson och Liv Bekkeli förbereder motti. Øyvind Røsdæm är hungrig. Foto: Jan M.

De tre till vänster gjorde upp om pallen. Till höger Sievis ordförande. Foto: Jan M.

Hederlig insats också av Svein Sørлие, men det gav inte utdelning på prispallen. Foto: Jan M.

Vi får snart veta resultatet. Vi hade fyra personer till start. Foto: Jan M.

Bror Andersson, Jan Myhrvold och Terje Bredvold gjorde fynd i näversaker. Kåre Mathias Furuberg köpte en keps i näver som han bar hela resan. Knut Kvarving köpte en mycket stilig hatt. Gunnar Larsson smakade på en specialitet från Sievi - kall ostsoppa. Den påminde i färg och smak om mesost. Seppo Remes var vår guide och hade också ordnat med en visning på hembygdsmuseet. Vi blev också intervjuade av lokalpressen.

Efteråt besökte vi museet i Sievi som var ett kornmagasin från 1800-talet. Foto: Jan M.

Mottifestivalen var slut vid 14-tiden och vi åkte då tillbaka till Nivala för bastubad och middag. Birger tipsade om att ta en tur till kyrkogården för att se hur finländarna hyllar sina krigshjältar och att se vilka annorlunda namn som finns på gravstenarna.

Ortsnamnet vittnar om närvaro av östfinska släktnamn i Sievi-regionen. Bjurberget i Södra Finnskoga heter också Neuvola på finsk. Foto: Jan M.

Terje Abusdal slog följe med oss i Nivala och följde med till Rautalampi. Han har ett fotoprojekt där han ska dokumentera Skogsfinnen.

Söndag 19 juli

Vi körde i 2 timmar från Nivala till Karstula. Vid sjön Pääjärvi fanns ett utsiktstorn, Kirkkovuori, och några av oss klättrade upp dit. Bussen körde fram till gården Ruuska i gamla Pievijärvi kommun, nu Karstula kommun.

Johan J Veteläinen (Skärp-Jon) föddes här. Vi blev mottagna av Jorma och Riitta Nieminen, deras två söner och Jormas bror. De hade bott där i 5-6 generationer. De berättade också att förr var de grannar med Mulikka.

Värdskapet i Ruuska, familjen Nieminen, tillsammans med tre ättlingar Veteläinen: Svein Sørлие, Inger-Lise Mobråten och Tom Bekkemoen. Foto: Jan M.

Veteläinen bodde på gården i några generationer innan Skärp-Jon föddes. Han är stamfar till många tusen efterkommande idag. Veteläinen hade tidigare hetat Lapveteläinen. Det blev en känslsam stund för de som härstammade härifrån. Det visade sig att Christina och min farmorsmor också härstammar från Veteläinen.

Utsikt från Ruuska mot sjön Pääjärvi. Foto: Jan M.

Vi åt lunch på Ravintola NättiJussi i Karstula. Förutseende nog hade vi ringt dagen före och förvarnat att vi skulle komma. De hade ordnat med en lunchbuffé.

Efter lunch fortsatte vi till Mulikka Talo (Hembygdgård). Mullika ligger i gamla Pylkönmäki kommun, numera Saarijärvi kommun. Staffan Pålsson Mullika (Christina och min farfarsfar härstammar från honom) kom härifrån.

Vi blev mottagna av ett 20-tal människor. De bjöd på kaffe och tårta och vi samlades i ett kyrkorum. Arvo Möksy berättade om Mulikka på finska, Asko Vuorinen översatte till engelska och Jan Myhrvold till norska. Därefter fortsatta ledaren för Mulikka byförening som överlämnade standard från Pylkönmäki. Lauri Koskinen

Både Michael Waalberg och Arvo Möksy har manslinje bakåt till Antti Mulikka. De är elvamänningar. Foto: Jan M.

från Poikonens släktsförening och administratör i Det Finska DNA-projektet fortsatte. Därefter pratade Jorma Höykinpuro, representant för Keisari (som även inbefattar Mulikka) släktsförening, och överlämnade föreningens stora släktbok. Asko Vuorinen överlämnade ett nytt häfte över Antti Mulikkas efterkommande i Finland, Skandinavien och USA. Jan pratade från SVFF och det överlämnades många gåvor. Vi avslutade med ett gruppfoto framför huset.

Vi fortsatte sen till Mulikanmäki ("Mulikka Hill") och Antti Mulikkas minnessten. På stenen står det några ord om utvandringen till Sverige, Norge og Delaware, USA. Vi sjöng en finsk sång vid minnesstenen. Den lokala släktsföreningen la ner blommor och SVFF en krans (från Atelier Kari i Svullrya). Vi erbjöds att gå in i gårdshuset som på övervåningen var ett museum. Vi fick även titta in på undervåningen som de använde som sommarbostad.

Jorma Höykinpuro höll tal på vägnar av Keisari (och Mulikka) släktsförening. Foto: Jan M.

Vi la ned krans på Antti Mulikkas minnesten i Mulikanmäki. Jan Myhrvold, Gunnel Axelsson, Jorma Höykinpuro och Arvo Möksy.

Publiken i bygdegården Mulikka Talo. Foto: Jan M.

*Frammötta från byalaget i Mulikka tillsammans med folk från vår grupp. Många var Mulikka-ättlingar.
Foto: Birger Nesholen.*

*De som stod i front för arrangemanget i Mulikka. Pirkko Linna (värdinna i Hokkala), Jorma Höykinpuro,
Arvo Möksy och Asko Vuorinen. Foto: Jan M.*

Vi körde och körde på många olika slags vägar och till slut kom vi fram till museumsgården Riuttala. Klockan var omkring 19 och Birger guidade oss bland husen. Huvudbyggnaden var från 1852 och de övriga byggnaderna från slutet av 1800-talet. Det fanns en lång utomhuslänga, bastu, kornbod, likhus, bastu brunn, väderkvarn. Finlands största ria i 3 våningar finns där. Mycket intressanta byggnader som låg där och lyste i kvällsolen.

Vi fortsatte sen mot Kuopio och var framme vid Scandic Hotell halv nio. Jättefint hotell. Terje Bredvold berättade att han hade aldrig bott ett hotell där han kunde sig själv i helbild i spegeln från sängen. Tyvärr bodde han ensam på rummet.

Måndag 20 juli

Vi startade kl 10 från Kuopio med näsan mot Lieksa som ligger i Karelen. Några olyckstillbud i starten - Knut Larsson blödde näsblod i bussen och Britt-Karin hade tappat sin plånbok. Näsblodet avtog och Britt-Karin hittade sin plånbok vid lunch. Dan Magnusson ledde hyllningssången till Margareta Frankén som hade födelsedag.

*Knut Larsson blödde
näsblod, men
det stoppade
lyckligtvis till slut.
Foto: Jan M.*

Skyltat till Mulikanmäki. Den ursprungliga gården till Antti Mulikka låg här. Foto: Jan M.

Stor karelsk rökstuga på friluftsmuseet i Lieksa. Foto: Jan M.

Rökugnen i den stora rökstugan. Foto: Jan M.

Vi lunchade i Lieksa och de hade svårt att klara av en buss så lunchen tog 2 timmar. Vi åkte sen till friluftsmuseet Pielisen museo i Lieksa som hade massor med byggnader. Alla var ditflyttade. Birger gick runt och berättade om de mest intressanta och sen fick vi själva botanisera runt. Friluftsmuseet hedrade Eva Ryyänen med en utställning med hennes träskulpturer. De firade att det var 100 år sedan hon föddes.

Birger Nesholen var hemmastadd på museet och gav oss en god guidning. Foto: Jan M.

Rökugnen i en mindre rökstuga. Foto: Jan M.

Sen körde vi till Joensuu och Hotel Sokos Kimmel. Det var ett väldigt fint hotell med bastu och swimmingpool. Många stannade kvar på hotellet och åt middag i restaurangen. Andra besökte sevärdheter och bokhandlare inne i Joensuu.

Tisdag 21 juli

Vi startade dagen med att åka till flygplatsen i Savonlinna. Frode Sveen tog flyget hem. En kvinna som jobbade på flygplatsen kom ut och såg helt förskräckt ut då hon trodde hela bussen skulle med flyget. Vi kunde lugna henne med att det var bara en passagerare om skulle med.

Foto: Jan M.

I Savonlinna (Nyslott) besökte vi borgen Olavinlinna.

I Rantasalmi, där åt vi lunch, blev vi guidade på hembygdsgården som bestod av en stor huvudbyggnad, ett större och mindre förråd och en väderkvarn. Rian och rökbastun var tyvärr stängda.

Väderkvarn på hembygdsmuseet i Rantasalmi. Foto: Jan M.

Vi fortsatte till Varkaus och Hotell Oscar där vi åt en gemensam middag. Några hade en helkväll med biljard och sång.

Onsdag 22 juli

I bussen på morgonen så firade vi Jan ordentligt. Øivind Røsdærn ledde först en sång och därefter tog Liv vid och ledde allsång. Ytterligare en sång togs upp spontant så det blev många hyllningar.

Øivind Røsdærn stämde i med en sång med många verser. Foto: Jan M.

På vägen till Rautalampi åkte vi ut på en halvö, Tossavalansaari där släkten Suhoinen och Moilalainen kom från (Christinas och min farfarsfar härstammar härifrån). De blev glatt överraskade när en hel buss kom körande in på gården. Dottern pratade engelska. Kenneth pratade sen finska med mannen i huset som visste att det var Suhoinen som bott här tidigare. Den ursprungliga gården hade legat lite söderut på åkern och släkterna hade gift sig med varandra och slagit samman de två gårdarna. De fick en produkt från Linnea Finnskogen i gåva.

Kenneth Norrgrann pratade finska med ägaren till Moilala. Foto: Jan M.

Därefter anlände vi halv tolv till Rautalampi. Vi togs emot av Seija Vuorimaa (kulturråd biblioteket), Olavi Saarelainen (ordförande Peura Museum) och Jorma Kukkonen (kommunordförande). Vi delades in i två grupper, en blev guidad på museet och en i kyrkan av den nya prästen i Rautalampi - Pekka Tuovinen. Sedan körde vi buss till konferensgården Törmälä, porten till den nya nationalparken, Södra Konnevesi nationalpark (Etelä-Konneveden kansallispuisto). Matti Varis och Saari Hintikka-Varis ägde gården och önskade oss välkommen. Vi blev bjudna på lunch av kommunen med lax, rabarberpaj och kaffe. Detta var den gamla prästgården som nu omvandlats till ett ställe med övernattnig, mat och konferens.

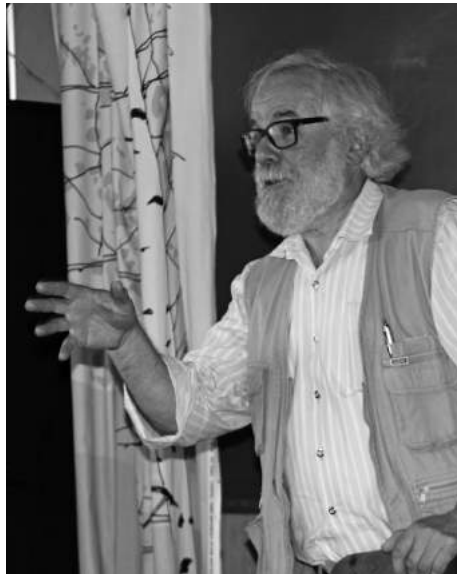

Vid Suhoinens ursprungsgård. Bak fr. v.: Kari Evensmoen, Kjetil Dammen, Liv Bekkeli, ägaren till Moilala, Britt Karin Larsen, Kenneth Norrgrann, Svein Sørliie och Jan Myhrvold. Fram fr.v.: Kåre Mattias Furberg, Anne Sollie, Terje A. Bredvold, Tom Bekkemoen och Pål Furberg.

Ordföranden i Rautalampi, Jorma Kukkoinen, tog emot oss i dörren. Foto: Jan M.

I den gamla ladugården var det nu en kyrka med plats för 80 personer. Konfirmationsläger, dop och extra gudstjänster hölls där. Vi fick se en slideshow om nationalparken som hade som sitt motto "Tystnad och paradiset".

Jorma Kukkoinen berättade engagerat om den nya nationalparken. Foto: Jan M.

Jorma Kukkonen informerade om vad de gjort de 3 sista åren i Rautalampi;

1) Startat en ny linje på gymnasiet med hästar, där de får bl a lära sig rida och får även ta med sin egen häst. Upptagningsområdet är hela Finland.

2) Skapandet av nationalparken och

3) Flyktingmottagande - de ska ta emot 20 flyktingar per år i 3 år.

Vi överlämnade en krans från Atelier Kari och boken Skogsfinska släktnamn i Skandinavien plus 5 flaskor naturgelé från Linnea Finnskogen.

Vi returnerade till Rautalampi där vi blev mötta av en fotograf som ville ha en gruppbild till lokaltidningen. Därefter fortsatte guidningen och grupperna bytte plats.

När vi var klara la vi ner en krans (från Atelier Kari) vid Delawaremonumentet.

Nästa stopp var utemuseet i Konnevesi med sin väderkvarn inntill vägen. Jag hittade också massor med smultron bland husen. Vi fortsatte till Jyväskylä där vi stannade i två nätter. På kvällen firade ett 10-tal Jan på en kinesisk restaurang.

Vi la ned en krans på Delaware-monumentet utanför Rautalampi kyrka.

En gammal kyrkbåt på Peuran museo i Rautalampi. Foto: Jan M.

Väderkvarnen vid museet i Konnevesi. Ett landmärke när man kör den nordliga vägen mellan Rautalampi och Jyväskylä. Foto: Jan M.

Torsdag 23 juli

De som stannat kvar i Jyväskylä kunde fritt disponera dagen och kvällen. Förmiddagen ägnade många av oss till att besöka Alvar Aalto museet som har en samling av möbler och glasföremål designat av Aino och Alvar Aalto. Imponerande liv och beundransvärt arbete. Bredvid låg Mellersta Finlands museum som är ett kulturhistoriskt museum och samtidigt Jyväskyläs stadsmuseum och Mellersta Finlands landskapsmuseum.

Terje A. Bredvolds reserapport från dagens bussutflykt:

På torsdag var det fritt program. De som ville gå rundt i Jyväskylä eller annet kunnet gjøre det, mens resten tok en runde med bussen. Jeg vil tro at omtrent halvparten av oss ble med på bussen. På vegen til museet i Hankasalmi stoppet vi i Laukaa og så på det som kan være ett av arnestedene til Lehmoinen slekta, men dette er foreløpig ikke bevist.

På Kärkkää bodde det på 1600-talet folk med släktnamnet Lehmoinen. Det antas att det är härifrån stamfar till Finnskog-Lehmoinen kom. Foto: Jan M.

Like i nærheten brukte vi også litt tid på å vandre rundt og ta bilder i området Valkola i nordenden av sjøen Peurunka.

Gamla byggnader i Valkola. Foto: Jan M.

Vid Valkola framför sjön Peurunka: Bak fr.v.: Marit Finsrud, Anne Sollie, Jan Myhrvold, Jan Gudmund Johansen, Kari Evensmoen, Britt Karin Larsen. Framför: Liv Bekkeli och Asgeir Lindberget.

I Hankasalmi ble vi hilst hjertelig velkomne og fikk gå rundt og se inne og ute på området. Det var mange fine bygninger der, også røykovnsbygningene som hører med på et «finntorp» var representert. Inne i røykstua var det blant annet en «golvlampe» til å feste tyristikkene i. I følge Birger så er det gjort forsøk på lysverdien og de skal lyse overraskende godt. Det er ikke funnet slike lamper på Finnskogen (enda), men det

er ingen tvil om at de er blitt brukt også der. Hvis man skal sette fingeren på noe, så måtte det være røykovnen i badstua. Den virket i mine øyne ikke korrekt bygget. Uansett er dette et museum som absolutt bør besøkes. De hadde også vindmølle der (begynner å bli vant til dem nå).

Rökugnen i rökstugan på Hankasalmi hembygds-gård. Foto: Jan M.

Birger Nesholen demonstrerer hur stativ för pertstickor användes. Foto: Jan M.

*Rökstugan på Hankasalmi hembygdsgård.
Foto: Jan M.*

Noen av oss gikk også til kirka i Hankasalmi, den stod åpen. Selv om jeg vet at de gamle kirkesognene i Finland var store så slutter jeg aldri å bli overrasket over hvor store kirkene er. De vi har sett er også i meget god stand. Ingen tvil om at de prioriterer godt vedlikehold på kirkene bedre enn det vi er vant med fra min hjemkommune Åsnes.

Etter å ha spist oss gode og mette på Jari-Pekka i Hankasalmi stoppet vi en stund i sentrum av Hankasalmi. Der kunne vi blant annet få smaksprøver og/eller kjøpe søte finske jordbær av deres egne sorter. De var ikke på langt nær så store som Corona-jordbærene vi får kjøpt her i landet, men de var utrolig søte og gode.

Etter det dro vi til museet i Pienmäki. Selv om det ikke står noen røykstue der lenger (revet 1847) så storkoste vi oss der. Guiden fortalte levende fra gårdens historie og vi kunne forestille oss det hun fortalte både om mord og annet i gårdens historie. At stedets hittil siste kjente beboer fortsatt lå på golvet gjorde oss ingenting. Godt med noen uvanlige innslag i hverdagen. Vil spesielt fremheve ria her. Den virket meget komplett og det var store mengder rug stablet opp der. Alt dette gjorde at vi lettere kunne se for oss hvordan det foregikk. Meget bra!

Råg staplat i ria i Pienmäki. Foto: Jan M.

De hadde også bokutsalg der og jeg tror ikke det er dagligdags der at bøkene blir revet vekk så fort som da vi var der. Det hele var så vellykket at guidens telefon begynte å ringe, hennes kjæreste begynte å lure på hvor hun var. Det viste seg at vi hadde vært, eller hun hadde fått oss, så interesserte så hun skulle ha reist hjem for lengst. Hun måtte da pent be oss om å dra hjem så hun fikk låst av og reise hjem. Vi skyndet oss da tilbake til Jyväskylä for å skryte av våre opplevelser til de andre, og det gjorde vi til gangs.

Fredag 24 juli

Färden gick till Helsingfors och Nationalmuseet där vi möttes av förre ambassadören Jorma Inki med fru. Vi tittade på utställningen "Finnskogar". Det var valfritt att gå runt på Nationalmuseet eller ta en tur i Helsingfors efteråt. Färjans avgångstid var 17.30 men var försenad. Vi hade en trevlig middag och kväll tillsammans på båten.

Nationalmuseet i Helsingfors. Foto: Jan M.

Gunnar Larsson säger tack för sig. Foto: Jan M.

Britt Karin Larsen tackar för sig. Foto: Jan M.

Lördag 25 juli

Avresa från Stockholm och farväl av Tord Eriksson. På bussen hemåt pratade många om sina upplevelser. Efter att ha släppt av personer efter vägen anlände vi till Torsby vid 17-tiden. Jag tror att jag

pratar för många när jag säger att detta var en mycket lyckad resa på många sätt. Stort tack till Birger för hans utmärkta och humoristiska guidning och till Niclas och Jan för upplägget.

Bak f.v.: Bror Andersson, Øivind Røsdæren, Valborg Frankén, Dan Magnusson, Michael Waalberg, Margareta Frankén, Per Ravnkleven, Else Waalberg, Knut Kvarving, Åge Sørmoen, Jan Gudmund Johansen, Bjørn Olsen, Edel Johansen, Svein Sørli, Inger-Lise Mobråten, Gerhard Rundberget, Kari Rundberget, Anne Dammen, Gunnel Axelsson, Kjetil Dammen, Christina Malmén, Liv Bekkeli, Jan Myhrvold, Inger Fall, Kenneth Norrgrann, Asgeir Lindberget, John Baum, Ole Finsrud, Pål Furuberg, Anne Werkland, Anders Karlsson, Torbjörn Fransson og Gunnar Larsson. Foran f.v. Kåre Mathias Furuberg, Knut Larsson, Tor Eriksson, Astrid H. Myrvang, Kari Evensmoen, Anne Sollie, Tove Budde Erichsen, Terje A. Bredvold, Gerd Eva Baum Thoresen, Marit Finsrud, Jan Helge Fall og Britt Karin Larsen. Birger Nesholen (fotograf), Frode Sveen, Tom Bekkemoen og Tord Eriksson var ikke til stede da bildet ble tatt. Foto: Birger Nesholen